

Rzeczownik

Odpowiada na pytania: **kto? co?**

Kto? dziewczynka, wróżbita, spadochroniarze, amator,

mitośniczka, wrogowie, sympatycy, Adaś

Co? kot, zabawa, portmonetka, skarby, zachwył, łazienka, sufit, wymiary, sztafeta, latarnia, świetlik

Nazywa to, co możesz zobaczyć, np.:

przedmioty i ludzi (Szymon, lekarka, piłka, ciastko)

zwierzęta i owady (żaba, pszczoła, ćma, modliszka)

miejsca i zjawiska przyrody (pokój, grad, burza, upał)

Służy też do nazywania **czynności i stanów**:

Co? bieganie, pranie, zmywanie, skakanie, spanie, myślenie, liczenie, uspokajanie, uwielbianie, odpoczywanie, rozbrajanie

Nazywa również **cechy, uczucia i pojęcia abstrakcyjne**:

Co? mądrość, głupota, lekkomyślność, pedanteria, mitość, agresja, przyjaźń, złość, czułość, uczucie, powinność, zainteresowanie, myśl

DEKLINACJA RZECZOWNIKA

Przypadek	Pytanie	Podpowiedź	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
Mianownik	kto? co?	jest	spacer	spacery
Dopełniacz	kogo? czego?	nie ma	spaceru	spacerów
Celownik	komu? czemu?	przyglądam się	spacerowi	spacerom
Biernik	kogo? co?	widzę	spacer	spacery
Narzędnik	z kim? z czym?	idę z	spacerem	spacerami
Miejscownik	o kim? o czym?	myślę o	spacerze	spacerach
Wołacz	o!	Gdzie jesteś...?	spacerze	spacery

TEMAT I KOŃCÓWKA FLEKSYJNA

Przypadek	Pytania	Podpowiedź	L.poj.	L. mn.
Mianownik	Kto? Co?	jest	kot	koty
Dopełniacz	Kogo? Czego?	nie ma	kota	kotów
Celownik	Komu? Czemu?	przyglądam się	kotu	kotom
Biernik	Kogo? Co?	widzę	kota	koty
Narzędnik	Z kim? z czym?	idę z	kotem	kotami
Miejscownik	O kim? O czym?	myślę o	kocie	kotach
Wołacz	O!	Wołam cię	kocie!	koty!

Deklinacja - odmiana przez przypadki **Temat** - część wyrazu nie zmieniająca się podczas deklinacji
Oboczność - wymiana głosek w temacie **Końcówka fleksyjna** - część zmieniająca się podczas deklinacji

RODZAJE RZECZOWNIKA

Męski

TEN: chłopiec,
kwiat, marynarz,
pomysł

Żeński

TA: kobieta,
pralka, zawiść,
maszyna

Nijaki

TO: dziecko,
drzewo, wiadro,
słońce

By określić rodzaj w liczbie mnogiej, sprowadź
rzeczownik do liczby pojedynczej

RODZAJE RZECZOWNIKA W LICZBIE MNOGIEJ

wg niektórych klasyfikacji

Męskoosobowy

Dotyczy mężczyzn

CI: robotnicy, lekarze,
nauczyciele, turyści, ludzie,
chłopcy, amatorzy,
sportowcy

Niemęskoosobowy

Dotyczy pozostałych rzeczowników

TE: kobiety, dzieci, płytki,
kraje, zasady, wypadki,
walory, komplementy,
samochody

RZECZOWNIKI WŁASNE I POSPOLITE

WŁASNE

Zawsze pisane wielką literą.

Nazwy, imiona lub określenia konkretnych miejsc, osób, zwierząt, książek i publikacji, instytucji itp.

Urszula, Azor, Przemyśl, Niemcy, Madera,
"Władca pierścieni", Rynek w Krakowie,
Sąd Najwyższy, Czantoria, Odra

POSPOLITE

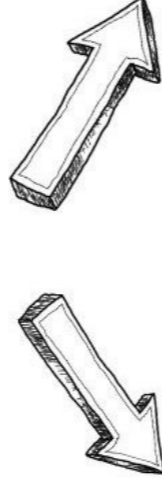
Pisane małą literą.

Określenia generalizujące, nie wskazujące konkretnie z imienia.
Nie są nazwą własną.

kobieta, zwierzę, miasto, kraj, państwo,
wyspa, książka, miejsce, rynek
(jakiegokolwiek miasta), instytucja,
góra, rzeka

Kategorie rzeczowników

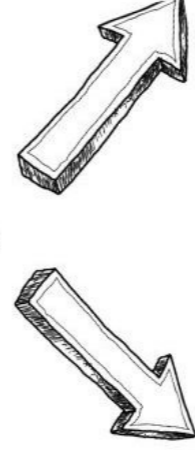
Konkretne	Abstrakcyjne
Obiekty, które możemy zobaczyć, dotknąć itp. wierzba, kieszonka, kierownica, pokój, zasłona, koleżanka	Pojęcia i uogólnienia niemożliwe do ujrzenia myśl, uczucie, wina, kara, zachwyty, czułość, zło

Żywotne

Nazwy istot żyjących
oraz ludzi martwych

jaszczurka, wychowawca,
mrówka, trup, nieboszczyk

Osobowe

Wszelkie określenia
nazywające ludzi

szef, wychowanek, adorator,
Marcin, piłkarka, dziecko

Nieżywotne

Nazwy przedmiotów
nieożywionych i roślin

pudding, koszula, ocean, ząb,
balkon, konwalia, dąb, las

Niosobowe

Nazwy używane wobec
zwierząt i owadów

hipopotam, słoń, czapla,
mrówka, pająk, dziobak

WYRAŻENIE PRZYIMKOWE

przyimek + rzeczownik

Przyimki:

nad, pod, za, obok, w, u,
dla, za, przy, ponad,
poza, po, spod itp.

Rzeczowniki:

stół, spód, dom, las,
szafa, babcia, sława,
łąka, szkoła, chmura itp.

Wyrażenia przyimkowe:

nad stołem, pod spodem, za domem, obok
lasu, w szafie, u babci, dla sławy, za łąką,
przy szkole, ponad chmurami itp.